

Oude Dorp Nieuwerkerks eerste centrum

Al van voor 1200 dateren de Kerklaan en de Dorpsstraat. Totdat in 1882 de Gele Brug er kwam mankeerde het stukje straat tussen de Kerklaan en het Kanaal nog wel. Er was dus voordat de Dorpsstraat werd verlengd vele eeuwen sprake van een T-kruising. De buurt rond de dorpskerk was tot in de 20ste eeuw hét centrum van Nieuwerkerk. Omdat Nieuwerkerk groter werd vertrok de overheid er, maar groeide de winkeloppervlakte juist. En in een boerderij kwam zelfs een pianoworkshop!

Winkels

Belastingkohieren zijn een mooie bron voor bedrijfshistorie. Bijvoorbeeld die van het Schoorsteengeld van 1627 geeft op Dorp ook de ovens van twee bakkers. Verder worden er een lakenkoper, schoenmaker, timmerman en smid genoemd. Vele generaties verder komen voor WOII in nieuwe fenomenen als adressengidsen en telefoonboeken al namen voor als Van der Linde (manufacturen), Den Hoed (bakker) en Bos (bakker, later kruidenier). Zijn

deze nog present, bij andere zaken bleef soms de nering gelijk, maar veranderde de naam. A.P. Stolk (bijnaam Janus Ventietje) had al een rijwielzaak op nu nummer 45, maar hij had er de radiodistributie bij. Kenmerk van het winkelbestand werd ook later verandering en aanpassing! Dat gold ook voor veel nieuwbouw met gevels in wat wel Anton Pieckstijl wordt genoemd.

Herbergen

De horeca heeft op Dorp oude papieren. Een register van door de overheid afgegeven patenten vermeldt zelfs dat herbergier Jan van der Horst er in 1806 een

overdekte kolfbaan bij zijn herberg had. 'De Vergulde Leeuw' was het uithangbord ongeveer daar waar nu de Smederijstraat begint. Ter plekke van al sinds jaren een chinees was café 'De Zwaan' met een forse zaal voor van alles en nog wat. In de bakkerij van Van Weelde kwam later De Tap.

Raadhuis

Het pand van de huidige wereldwinkel is breder dan andere opstallen. De oorzaak? Op die plek stond eeuwenlang het school-, recht- en raadhuis. In 1868 verhuisde het raadhuis naar de plek, waar nu Kruidvat zit. In 1929 vertrok de gemeente van daar en kocht Wim Bos het pand voor zijn kruidenierszaak. Van toen dateert de naam 'Oude Dorp'; de buurt rond het volgende raadhuis (nu de plek rond de St. Josephkerk en Cartoons) werd tijdelijk het 'Nieuwe Dorp'. Op het Oude Dorp zou de politie nog wel jaren de burens van kruidenier Bos blijven.

Brandweer

In 1717 kwam de eerste brandspuit en die werd in de kerktoren gezet. Bij een volgende kocht de kerk een blokje van drie huisjes in de Dorpsstraat aan en werd van de middelste een spuithuis gemaakt. Rond 1885 kwam er een spuithuis naast het raadhuis. Tot tegen 1930, toen er bij de Gele Brug een garage kwam voor een autospuit, werd dit benut. In 1964 ging de brandweer naar de nieuwe Prins Alexanderlaan. Het blokje vroegere kerkehuisjes staat er nog, al werden de spuithuisdeuren gedicht nadat de kerk in 1981 de huisjes verkocht. (Het spuithuis daar was de laatste honderd jaar door middenstanders benut.) Doornhein en La Bionda zijn er nu hun klanten van dienst.

(Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel)

